

Charles Darwin'in Doğumunun 200. Yıldönümü

2009 UNESCO tarafından "Darwin Yılı" ilan edildi. Çünkü 12 Şubat Charles Darwin'in doğumunun 200. doğum yıldönümüydü. Bu yıl ayrıca, bilim ve düşünce tarihinde devrim yaratan Türlerin Kökeni adlı eserinin yayımlanmasının da 150. yıldönümü. Biz de, getirdiği açıklamalar ve bıraktığı kavramlarla doğayı ve insanın doğadaki yerini kavrayışımızda çığır açan büyük doğabilimciyle ve evrim kuramıyla ilgili TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları'na dikkatinizi çekmek istedik.

Darwin ve Beagle Serüveni

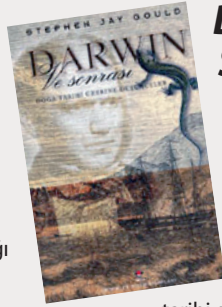
Alan Morehead 1831'de Beagle Plymouth'tan araştırma gezisi için denize açıldığında

22 yaşında genç bir doğabilimci de gemideydi. Genç adam kiliseye girmeyi, rahip olmayı planlıyordu, Yaradılış Kitabı'nı savunabileceği bir fırsat yakalamış olmanın mutluluğunu yaşıyordu. Ancak gezide karşılaştığı her şey -Tierra del Fuego'nun ilkel insanlarından Galapagos Adaları'nın meşhur ispinozlarına, depremler ve volkanik patlamalardan And Dağları'nın 3600 metre yüksekliğinde bulunan deniz kabuğu fosillerine kadar-kaderini Beagle'in kaptanı Fitz Roy'unkinden ayırdı ve insanın kökenine ilişkin bilinen her şeyi alt üst eden fikirleri ortaya atmasına neden oldu. İlerde Türlerin Kökeni'ni yazacak olan bu genç bilim adamının adı Charles Darwin'di.

Darwin ve Sonrası

Doğa Tarihi Üzerine Düşünceler

Stephen Jay Gould
Stephen Jay Gould,
jeoloji ve bilim

tarihi dersleri vermesine karşın kendisini fosilbilimci ve evrimsel biyolog olarak tanımlıyor. Okurlarımızın, önemli bir bilim adamı olmasının yanı sıra çok başarılı bir deneme yazarı da olduğunu rahatlıkla görebilecekleri Gould'un, Charles Darwin ve onun bilimsel mirası üzerine yazdığı denemeleri bir araya getirdiği Darwin ve Sonrası kitabını en iyi yine Gould'un kitapta yer alan şu cümleleri anlatıyor: "Meraki ve bilgiyi el üstünde tutmamız gerektiğini düşünüyorum. Sergilediği uyum planlı değil diye doğanın güzelliğini daha mı az takdir edeceğiz? Kafamızın içinde milyarlarca nöron var diye aklımızın potansiyeli içimizde artık hayranlık ve korku uyandırmayacak mı?"

Üçlü Sarmal Gen, Organizma ve Çevre

Richard Lewontin

Richard Lewontin Üçlü Sarmal'da biyolojideki en can alıcı sorunlardan birini, moleküler biyoloji ve genetiğin bir bütün olarak organizma ve doğayı açıklama gücünü değerlendiriyor. Lewontin, akıcı bir üslupla kaleme aldığı bu kitabında genleri tüm hücrenel ve evrimsel süreçlerden soyutlayarak değerlendiren klasik moleküler genetik anlayışın sağlam bir eleştirisini yapıyor.

DNA tanımının gerçekçi biyoloji çalışmalarındaki yeri nedir? Moleküler ve gelişimsel genetiğin açmazları nerelerde yatıyor? Sağlıklı bir genetik ve evrimsel biyolojik yöntem nasıl oluşturulabilir?

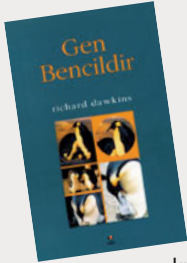
Bu soruların yanıtlarını ararken anlıyoruz ki, doğanın hem temel bilimsel amaçlar doğrultusunda hem de çevre koruma perspektifiyle gerçekçi bir biçimde kavranması mümkün. Üçlü Sarmal var olan indirgemeci perspektifin bırakılmasıyla biyolojik açıdan sağlam ve tutarlı projeler üretebilecek bütünlüklü bir yapının olanaklı olabileceğini gösteriyor.

Kör Saatçi

Richard Dawkins
Canlıların mükemmelliği ve karmaşıklığı hem saygıyı hem de "derin" bir soruyu hak ediyor: Mükemmel ve karmaşık canlılar nasıl var oldu? Kimileri her şeyi tasarlayan bir

Yaratıcı'nın olduğuna inanıyor, kimileri de karmaşık canlıların rastlantı eseri ortaya çıkabilecek kadar basit olan canlılardan evrimleşerek oluştuğunu savunuyor... Gen Bencildir kitabıyla tanıdığımız zooloji profesörü Richard Dawkins, doğal seçim yoluyla gerçekleşen evrimin yaşamın karmaşık tasarımını açıklayan tek kurum olduğunu düşünüyor. Kör Saatçi bu düşüncenin kuvvetli ışığında yazılmış, söylemek istediğini berrak bir biçimde söyleyen, anlatan, öğreten; ama hepsinden de öte, bütün iyi kitapların yaptığını yapıp kafa karıştıran, soru sorduran bir kitap...

Gen Bencildir

Richard Dawkins
Richard Dawkins Gen Bencildir adlı yapıtında özverili ve bencil davranış

kuramları, çıkarılığın genetik tanımı, saldırgan davranışların evrimi, kanbağı kuramı, eşey farklarının doğal seçilimi gibi konulara değinirken biyolojinin zengin ve büyüleyici dünyasını tanımamıza da yardımcı oluyor.

Hayatın Kökleri

Mahlon B. Hoagland
"Bilimle uğraşmayanlar, bilimin, özellikle de biyolojinin çok ince eleyip sık dokuduğundan,

ayrıntılarda çok karmaşık olduğundan ve konu dışındakiler tarafından zor kavrandığından yakınırırlar. Diğer yandan bilim insanları, toplumun, temel araştırma bulgularının değerini çok az takdir ettiğinden, çok az ilgilendiğinden söz ederler. Dr. Hoagland'ın kitabıyla aradaki duvarın iki yüzü de onarılacaktır."

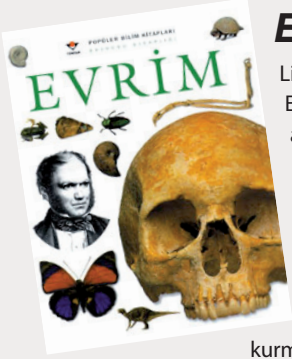
Lewis Thomas

Doğanın Gizli Bahçesi

Edward O. Wilson
20. yüzyılın en parlak hayvanbilimcilerinden biri kabul edilen Edward O. Wilson'ın

çalışmaları yalnızca bize hayvanlar hakkında öğrettikleriyle değil insan doğası ve insan davranışı ile ilgili düşündürdükleriyle de dikkat çekici. Wilson *Doğanın Gizli Bahçesi*'nde bir avuç toprakta bulunan binlerce küçük canlı üzerinde yapılacak araştırmalarla insan doğası üzerinde de çok şey öğreneceğimizi söylüyor. Oluşturduğu kuramlar ve yaptığı keşiflerle bilim dünyasında önemli bir yeri olan Wilson bu kitabında çevreci bir yaklaşımı öne çıkarıyor.

Evrim

Linda Gamlin
Evrim kuramı aslında bize heyecanlı bir öykü sunuyor. Dünyanın ve insanın öyküsünü... İnsanoğlunun kendi öyküsünü kurma çabası

belki de en büyük başarılarından biri. Bilim adamları fosilleri ve yaşamakta olan tüm canlıları inceleyerek oluşturdukları kuramla hem geçmişimize de bugüne ışık tutuyorlar. Artık kolaylıkla söyleyebiliriz ki, milyarlarca yıl önce yaşamış bakterilerin genetik yapısı, bugün yaşamakta olan canlıların neden oldukları gibi olduklarını anlamamızın bir anahtarı. TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları Başvuru Kitaplığı'ndan yayımlanan *Evrim*, içinde yaşadığımız çeşitliliğin kaynaklarına uzanan renkli bir yolculuk.

Olağandışı Yaşamlar

Derleme:
James L. Gould
Carol Grant Gould
Olağandışı Yaşamlar, hakkında çok az şey bildiğimiz bazı canlıların üzerindeki örtüyü aralamamızı sağlayacak bir yapıt.

Dünyanın önde gelen bilim dergilerinden *Scientific American*'da yayımlanmış olan on iki makalenin yer aldığı kitapta, ilk hücrelerin evrimi, hayvanların ortaya çıkışı, denizin derinliklerinde ortakyaşam, Antarktik balıkları, medcezir balıkları, koalaların fizyolojisi, etçil bitkiler, karıncalar ve misafirleri arasındaki iletişim gibi ilginç konulara yer veriliyor. Kitapsever ve bilimseverlere yeni bir ilgi alanı açacağını umuyoruz.

James Watson ve Francis Crick

Hayatın Yapıtaşları

Edward Edelson
Yaklaşık yarım yüzyıl

önce yaptıkları keşif sayesinde adları daima bir arada anılan James Watson ile Francis Crick aslında sadece birkaç yıl birlikte çalışmışlardı. Ama keşifleri o kadar önemliydi ki, o kısa süreli işbirliği moleküler biyolojinin günümüzün en gelişmiş ve sonuçları gündelik hayatımıza en fazla yansıyan bilim dallarından biri olmasını sağladı.

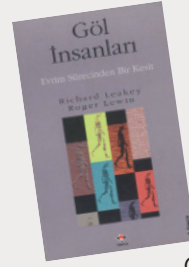

Charles Darwin

Evrim Devrimi

Rebecca Stefoff
Charles Darwin beş yıl süren bir gemi yolculuğu ve çalışma odasında geçirdiği

yıllardan sonra 1859'da yayımladığı *Türlerin Kökeni* adlı kitabıyla, bilim tarihinin eserleri üzerinde belki de en çok tartışılan kişisi haline gelmiştir. Yaşamöyküsü Kitaplığı, dünyayı kavrayışımızı biçimlendiren bilim adamlarının kişisel öykülerini tarihsel arka planlarıyla birlikte anlatan kitaplardan oluşuyor. Bilim adamlarının çalışmalarını ve bu çalışmaları kuşatan temel bilgileri de özetleyen yaşamöyküsü kitapları aynı zamanda sağlam birer başvuru kaynağı...

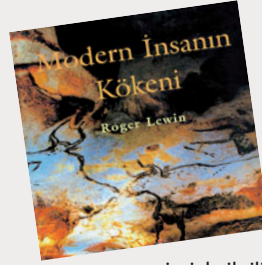
Göl İnsanları

Evrim Sürecinden Bir Kesit

Richard Leakey -
Roger Lewin

Göl İnsanları'nda insanın

fiziksel, sosyal ve düşünsel evriminin bir kesiti anlatılmakta. 2,5 milyon yıl önce yaşayan atalarımızın yaygın kanının tersine barışçıl varlıklar olduklarını öne süren bu kitap, insanlığın geçişini, bugününü ve geleceğini merak eden herkesin ilginç çekecektir.

Modern İnsanın Kökeni

Roger Lewin
Modern İnsanın Kökeni'nde insanın

evrimiyle ilgili son yıllarda ileri sürülen ve birbirleriyle çatışan iki kuram ele alınarak, bu kuramların güçlü ve zayıf yanları bilimsel bir tarafsızlık içinde işleniyor. Uzun yıllar *New Scientist* dergisinde editörlük yapmış olan yazar Roger Lewin modern paleoantropolojinin gelişimine ışık tutarken, modern insanın kökeni üzerine güncel tartışmaları şekillendiren kanıtların farklı yorumlanabileceğini de anlatıyor.

Biyoloji Budur

Ernst Mayr
Biyolojinin son yüzyılda gösterdiği büyük ilerlemenin bir görgü tanığı ve bu alandaki en önemli kavramlardan bazılarının mucidi

olan Ernst Mayr, bilimle ilgili, biyolojiyi merkeze koyan, biyolojiyle ilgili olarak da bütüncü, evrimci düşünceye önceliği geri kazandıran bir uzgörü sunuyor. Evrimsel biyolojide "modern sentezin" öncülerinden biri olan yazar, aynı zamanda modern biyoloji felsefesini kuran kişi ve "20. yüzyılın Darwin'i" olarak anılıyor. Ernst Mayr'ın son kitabı olan *Biyoloji Budur* yaşam bilimleri üzerine bir inceleme olmanın yanı sıra bilime adanmış olağanüstü bir yaşamın zengin birikimini içeriyor.